

Quickscan flora en fauna

Stedenbouwkundige scenario's Sportpark Den Donk

Gemeente Oisterwijk

Quickscan flora en fauna

Stedenbouwkundige scenario's Sportpark Den Donk

Gemeente Oisterwijk

Colofon

Datum:

20 juli 2016

Projectgegevens:

Projectnummer 253659

Projectgroep:

L.C. Smitskamp

Datum	Opsteller(s)	Projectleider	Vrijgave
20-07-2016	L.C. Smitskamp	M.W. van der Poll	21 juli 2016

croonenburo5

Vestiging Oosterhout
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
T: +31 (0)162 48 75 00
www.croonenburo5.com

Vestiging Maastricht
Wim Duisenbergplantsoen 21
6221 SE Maastricht
T: +31 (0)43 325 32 23
info@croonenburo5.com

CroonenBuro5 is aangesloten bij
het Netwerk Groene Bureaus

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel en onderzoeksvragen	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Plangebied	5
3.2	Toekomstige situatie	6
4	Methode	8
4.1	Bureaustudie	8
4.2	Terreinbezoek	9
4.3	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	10
5	Onderzoeksresultaten	11
5.1	Biotopenbeschrijving	11
5.2	Beschermde soorten	11
5.2.1	Bureaustudie	11
5.2.2	Terreinbezoek - ecologische bevindingen	12
5.2.3	Samenvatting beschermde soorten	18
5.3	Beschermde gebieden	19
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	22
6.1	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	22
6.1.1	Broedvogels	22
6.1.2	Zoogdieren	23
6.2	Toetsing effect op beschermde gebieden	24
6.2.1	Natuurnetwerk Nederland	24
6.2.2	Effecten op Natura 2000-gebieden	25
7	Conclusies en aanbevelingen	27
7.1	Conclusies soortenbescherming	27
7.1.1	Aanwezigheid beschermde soorten	27
7.2	Conclusies beschermde natuurgebieden	28
8	Bronnen	29
8.1	Boeken en rapporten	29
8.2	Websites	29
Bijlagen:		
Bijlage 1: Natuurwetgeving		

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Oisterwijk is voornemens om ten zuidwesten van Oisterwijk het sportpark Den Donk te herstructureren (komst van een nieuw zwembad, sporthal en eventueel aanleg sportvelden). Vooralsnog is de precieze uitwerking niet bekend maar er zijn wel enkele scenario's voorhanden. Ten behoeve van de in de verschillende scenario's mogelijk gemaakte ontwikkelingen is inzicht gewenst in de aanwezigheid van zwaar beschermde flora en fauna. Gezien de ligging van het plangebied nabij beschermde natuurgebieden is een toetsing hieraan eveneens relevant. Voorliggende Quickscan flora en fauna zal zowel aan beschermde flora en fauna als aan het beleid van de natuurgebieden toetsen.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving; getoetst dient te worden aan de Flora- en faunawet, Natuurwet Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een Quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de Quickscan beschreven. In Figuur 1.1 is de globale ligging van het sportpark Den Donk weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging plangebied (rood omlijnd) ten zuidwesten van Oisterwijk. Bron: Globespotter, 2015.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een aanvullende toetsing of een compensatieplan opgesteld te worden?
- Welke in het kader van de Flora- en faunawet (zwaar) beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het voorliggende voornemen? Vinden er als gevolg van het voornemen effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Flora- en faunawet een ontheffing aangevraagd te worden? Is het plan uitvoerbaar?

1.3 Leeswijzer

De Quickscan is verder als volgt opgebouwd:

- hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en het projectvoornemen;
- hoofdstuk 4 geeft een toelichting op de methodiek van de Quickscan;
- hoofdstuk 5 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten in (de omgeving) van het plangebied;
- hoofdstuk 6 toetst de ontwikkeling aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998;
- hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en (eventuele) vervolgstappen en procedures.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Beoogd is dat in 2017 de Wet natuurbescherming in werking treedt. Deze wet vervangt onder andere de Flora- en faunawet (en de Natuurbeschermingswet 1998). In het kader op de volgende pagina is meer over deze wet uiteengezet.

2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden

In 2014 is het rijk overgestapt van de naamgeving Ecologische Hoofdstructuur naar Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet blijft de oude naamgeving nog gehandhaafd. Het NNN is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst.

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 1.

Wet natuurbescherming (2017)

Per 1 januari 2017 treedt naar verwachting de Wet natuurbescherming in werking. Deze wet vervangt de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De Wet natuurbescherming kent twee dimensies, gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft gebiedsbescherming verandert er niet veel. De bescherming van Natura 2000 wordt overgenomen, maar behelst niet meer dan wat strikt noodzakelijk is volgens de Habitat- en Vogelrichtlijn. Er zijn ook geen mogelijkheden voor provincies om zwaardere eisen te stellen. In andere gebieden dan Natura 2000 kan de provincie wel verdergaande bescherming bewerkstellingen door daarover in verordeningen regels te stellen.

Bij de soortenbescherming blijven de verboden behouden. De lijst met beschermde soorten wijzigt echter. De indeling in beschermingsniveaus verdwijnt. Er komen drie regimes voor beschermde soorten: de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen en – regels. Dit betekent dat bij nieuwe projecten deels met andere soorten rekening dient gehouden te worden dan voorheen. Een aantal nu nog beschermde soorten, vooral vaatplanten en zeevissen, wordt – afgezien van de algemene zorgplicht – straks niet meer beschermd.

Met de nieuwe wet wordt bij het aanvragen van een omgevingsvergunning bij de gemeente meteen getoetst wat de gevolgen voor de natuur zijn. Er hoeft dus geen aparte natuurvergunning meer aangevraagd te worden. Wat ook wijzigt is dat de provincie waar de activiteit plaats vindt bevoegd gezag wordt (in plaats van de Rijkdienst voor Ondernemend Nederland; RVO). Voor eenvoudige activiteiten (bijvoorbeeld reguliere onderhoudswerkzaamheden) komt er een meldplicht. Voor activiteiten waar een omgevingsvergunning nodig blijft, moet die binnen 13 weken worden gegeven.

De Wet natuurbescherming kent ook een doelbepaling waarin is bepaald dat dat natuur 'intrinsieke waarde' heeft. Een bestuursorgaan zal er rekening mee moeten houden bij het uitoefenen van zijn taken en bevoegdheden. Deze waarde komt ook terug in de algemene zorgplicht die van toepassing is op alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. De gedragscodes Flora- en faunawet blijven van toepassing. Wel dienen de gedragscodes aan de nieuwe wet aangepast te worden (doordat de lijst met beschermde soorten wijzigt).

In de praktijk verandert er weinig ten opzichte van de huidige situatie. Bij plannen en projecten blijven ecologische onderzoeken, toetsingen aan de wet en de vergunning- of ontheffingsplicht nodig

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Plangebied

Het plangebied van voorliggende Quickscan betreft delen van het sportpark Den Donk, gelegen aan de Sportlaan en Moergestelseweg ten zuidwesten van Oisterwijk (in de gelijknamig gemeente). Gezien de verschillende scenario's die voor de ontwikkeling voorhanden zijn, is bij de afbakening van het plangebied uitgegaan van alle gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de verschillende ontwikkelingsmogelijkheden.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in onderstaande kaart (zie Figuur 3.1). In Figuur 3.2 is het plangebied eveneens aangegeven op kaart. In Figuur 3.3 is een impressie van het plangebied gegeven.

Figuur 3.1. Begrenzing plangebied (rood) sportpark Den Donk te Oisterwijk. Bron: Globespotter, 2015 en Croonenburo5, 2015.

Figuur 3.2. Impressie plangebied.

3.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zijn verschillende uitwerkingen mogelijk van de herstructurering van het sportpark. Zo wordt mogelijk een nieuw zwembad en een sporthal gerealiseerd en/of geïntegreerd in bestaande bebouwing. Daarnaast worden mogelijk gebouwen verplaatst en of uitgebreid naar nieuwe locaties. Bosschages kunnen worden gekapt en sportvelden of de maisakker kan ingericht worden als (kunst)grasveld of als scoutingaccommodatie.

In de volgende figuren zijn mogelijke scenario's uiteengezet.

Model 1
Sportboulevard

Model 2
Sportpark

Model 3
Sportplein

Figuur 3.3. Mogelijke scenario's (modellen) voor het sportpark Den Donk te Oisterwijk (CroonenBuro5, 2016).

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plangebied;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten, die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora en faunawet, zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door het voorliggende project. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5) (zie toelichting in Bijlage 1 – Wettelijk kader) waarvan inventarisatie gewenst is. Gekeken wordt naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Bronnen

Er worden diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van zwaarder beschermde soorten (Tabel 2- en 3-soorten) in en rond het plangebied. Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen eventueel geïntegreerd in specifieke internetsites en/of databases (www.ravon.nl; www.vlindernet.nl; www.libellennet.nl; www.Naturalis.nl/EIS) wordt nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast worden landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder www.telmee.nl, over de periode 2011-2016. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn dan niet bekend. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of op Provinciale sites. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 28 juni 2016 is een terreinbezoek in de namiddag uitgevoerd bij licht bewolkt weer met een temperatuur van circa 20 C° (www.knmi.nl). Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet doorkruist zodat een gebiedsdekkend beeld verkregen is. De bemonstering van de aanwezige watergang in het plangebied is uitgevoerd met een RAVON schepnet.

Op 27 juni 2016 is bij circa 14 C° en windluw weer een avondbezoek (22:00-01:00) gebracht aan het plangebied, specifiek gericht op vleermuizen. Tijdens dit bezoek is de geschiktheid van de gebouwen en de groenelementen ingeschat voor vleermuisverblijfplaatsen en zijn vleermuisactiviteiten middels een batdetector bekeken. De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen.

4.3 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennende terreinbezoek kan worden bepaald of effecten kunnen optreden, of verbodsbepalingen worden overtreden, of een nader onderzoek nodig is om zwaarder beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen of een ontheffingsaanvraag aan de orde is. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk wordt allereerst een biotopenbeschrijving gegeven (paragraaf 5.1). Vervolgens wordt in paragraaf 5.2 beschreven welke (beschermd) soorten in het plangebied verwacht worden volgens de bureaustudie. In paragraaf 5.2.3 zijn de uitkomsten in een overzicht weergegeven.

5.1 Biotopenbeschrijving

Het terrein bestaat, naast verharding en bestrating uit verschillende biotopen zoals bosschages en bomenlanen (veelal met ruigtekruidenvegetatie als ondergroei), sportvelden en gebouwen. Aan de westzijde bevindt zich een agrarisch perceel. Ten oosten van dit perceel ligt een ondiepe watergang. Ten tijde van het terreinbezoek (na een periode met veel regenval) bevatte de watergang circa vijf centimeter, langzaam stromend water (zie ook Figuur 5.3). De watergang direct grenzend aan het fietspad ten westen van het hockeyclubhuis 'Hoco' betrof een rechte – wat diepere – watergang met rechte en steile oevers zonder veel onderwatervegetatie. Centraal noordelijk in het sportpark ligt een watergang aansluitend op een grote waterpartij met ruigtevegetatie (onder andere riet en struikgewas) en hoge bomen (wilgen) daaromheen (dit deel valt buiten het plangebied).

5.2 Beschermd soorten

5.2.1 Bureaustudie

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie en uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten en jaarrond beschermde vogelsoorten (over de periode 2011-2016).

Vogels, categorie 1-4

- Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer.
- Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren

- Eekhoorn, steenmarter, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Reptielen

- Levendbarende hagedis.

Amfibieën

- Alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker en vinpootsalamander.

Vissen

- Kleine modderkruiper en grote modderkruiper.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen

- Heideblauwtje.

Flora

- Beenbreek, gele helmbloem, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, prachtklokje, ronde zonnedauw, tongvaren, waterdrieblad, wilde gagel, drijvende waterweegbree en kruipende moerasweegbree.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

De resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek worden besproken in dit hoofdstuk. In hoofdstuk 6 worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezigte te verwachte soorten en de beschermde gebieden beschreven.

5.2.2 Terreinbezoek - ecologische bevindingen

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per soortgroep uiteenzet; in dezelfde volgorde als in 5.2.1.

Afbakening

Bij de beschrijving van de soortgroepen is geen onderscheid gemaakt in scenario's; er is aangegeven welke elementen in het plangebied (als geheel) en (indien relevant) directe omgeving mogelijk van belang kunnen zijn voor zwaar beschermde soorten.

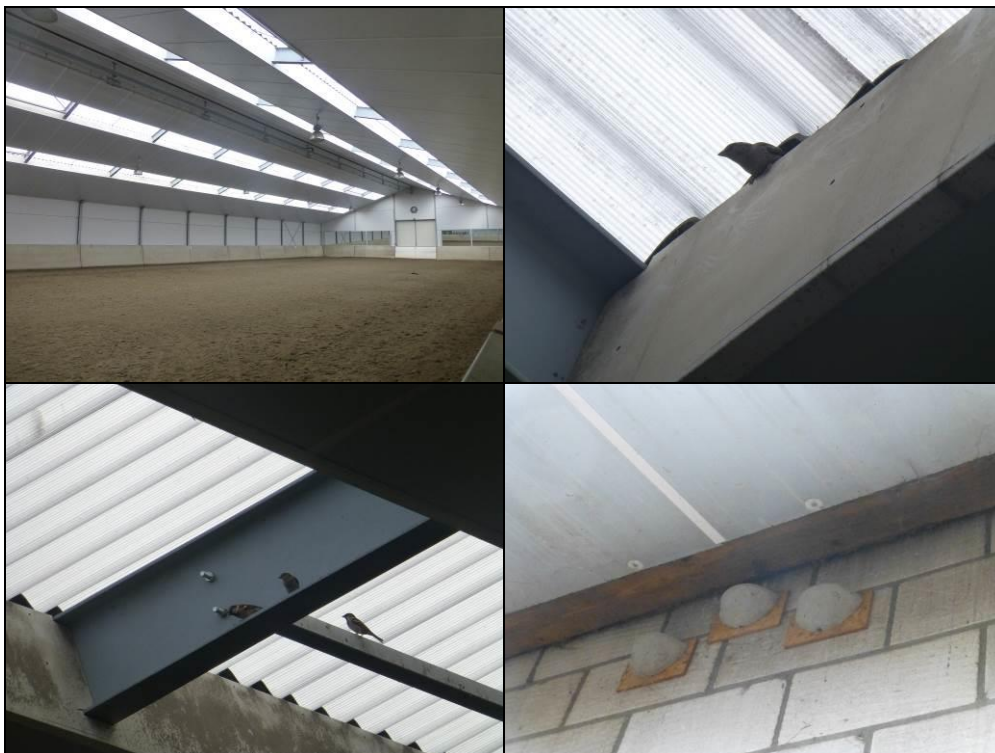
Vogels (categorie 1-4)

Zoals eerder aangegeven is er een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaar rond beschermd is en waarbij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage 1).

Uit de bureaustudie is gebleken dat een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. In het plangebied zijn in de bomen echter geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen, veren etc.) en/of nesten aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie vermelde soorten). Het plangebied is ook in grote mate verstoord door de plaatsvindende activiteiten en het onderhoud van het terrein (de groenelementen rondom de sportvelden). Dergelijke nesten zijn uitgesloten.

In het plangebied zijn enkele gebouwen aanwezig. De meeste gebouwen die in het plangebied aanwezig zijn, herbergen geen geschikte holtes en ruimtes die geschikt kunnen zijn als broedplaats voor gebouwbewonende soorten als de huismus en de gierzwaluw. Enkel de **manege** herbergt dergelijke ruimtes en vormt (samen met de omgeving) een optimaal biotoop voor de huismus. De huismus heeft namelijk een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen vormen een optimaal biotoop voor de soort – aldus ook het plangebied (RVO, 2014).

In de manege zijn tijdens het terreinbezoek een aantal mussen aangetroffen (ook onder de dakbedekking aan de binnen zijde van de stallen; zie Figuur 5.1).

Figuur 5.1. Impressie stallen met huismussen. Rechtsonder de kunstmatig aangeboden nesten voor de boerenzwaluw.

De huismus heeft hier naar aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zijn broedplaats. Op basis van de omvang van de gebouwen wordt ingeschat dat het om circa vijf paren gaat. Tijdens het terreinbezoek waren geen broedende exemplaren meer aanwezig (enkel jongen met ouderparen).

In de manege zijn ook boerenzwaluwen aangetroffen die hier nestelen. Nabij de stallen zijn (kunstmatige) voorzieningen voor de soort aangeboden. Zie ook Figuur 5.1.

Algemene broedvogels

Het plangebied biedt door de vele hagen en struiken geschikte broedplaatsen voor algemeen voorkomende broedvogels. In enkele bosschages zijn (kleine) nesten aangetroffen. Verschillende soorten zijn waargenomen en gehoord (kauw, spreeuw, houtduif, merel, vink, roodborst etc.). In de brede watergang aansluitend op de grote waterpartij centraal noordelijk in het plangebied, zijn enkele wilde eenden waargenomen. De oevers (indien goed begroeid) vormen een geschikt broedbiotoop voor deze en andere watervogels.

Figuur 5.2. Geschikt broedbiotoop voor verschillende algemene broedvogels.

Zoogdieren

Het sportpark vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (kleine) zoogdieren zoals verschillende soorten muizen en spitsmuizen. Ook konijnen en mogelijk hazen (op het akkerperceel) vinden hier een geschikt biotoop.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de eekhoorn en de steenmarter voorkomen in de omgeving van het plangebied. Van de eekhoorn zijn geen nesten aangetroffen in de bomen. De soort vindt hier ook geen optimaal biotoop door de relatief jonge bosschages en aanwezige verstoring. Mogelijk kan de soort incidenteel passeren (met name rondom de wat hogere bomen). Ook het voorkomen van verblijfsplaatsen van de steenmarter kan worden uitgesloten door het ontbreken van bebouwing of opstallen die toegang bieden voor de soort en gezien de verstoring in het gebied. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen of individuen van (zwaardere beschermde land-)zoogdieren aangetroffen. Het sterk verstoorde karakter van het plangebied biedt geen geschikt bi-

otoop voor zwaar beschermde (land)zoogdieren die veelal kritische eisen stellen aan hun leefgebied.

Vleermuizen

In de omgeving komen een aantal zwaar beschermde vleermuizen voor (zie ook Telmee.nl). Binnen het plangebied zijn gebouwen aanwezig met daarin geschikte elementen waarachter of waarin vleermuizen kunnen verblijven. Zo gaat het bij de manege onder andere om geschikte betimmeringen waarachter de soorten zich kunnen ophouden. Ook biedt het gebouw van de SportArena en het WSD terrein mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Dergelijke verblijfplaatsen zijn zwaar beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Het terrein biedt tevens een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het uitgevoerde avondbezoek specifiek gericht op vleermuizen, zijn in en rondom het plangebied circa 30 vleermuizen foeragerend waargenomen. Met name betrof het gewone dwergvleermuizen en één rosse vleermuis. Gezien de afwezigheid van unieke, lijnvormige groenelementen en gezien het vergelijkbare habitat ten opzichte van de omgeving, vormt het plangebied naar verwachting geen essentiële vliegroute.

Amfibieën

Tijdens het verkennende terreinbezoek zijn geen (zwaarder beschermde) amfibieën aangetroffen. Het plangebied vormt onder andere door het verstoorde karakter en de afwezigheid van optimaal (voortplantings)water en de kritische eisen die de soorten stellen aan hun leefomgeving, een beperkt geschikt biotoop voor zwaar beschermde amfibieën. Zo zijn er bij het verkennend terreinbezoek tijdens het bemonsteren van de watergang direct ten westen van het fietspad centraal gelegen in het plangebied, geen amfibieën of -larven aangetroffen. Deze watergang bestond voornamelijk uit veel regenwater en bevatte weinig waterfauna/flora en weinig biodiversiteit.

Reptielen

Het plangebied biedt onder andere door de verstoorde omgeving en door de afwezigheid van specifiek (natuur hoogwaardig) biotoop geen geschikt leefgebied voor biotoopkritische reptielsoorten. Deze zijn niet aangetroffen in het plangebied en zijn eveneens uitgesloten.

Vissen

In het plangebied zijn tijdens het bemonsteren van de watergang (rechts in Figuur 5.3) geen vissoorten aangetroffen. Dit deel van de watergang vormt door onder andere de afwezigheid van voldoende onderwatervegetatie ook geen geschikt leefgebied voor zwaar beschermde soorten. De watergang bij de akker stond vrijwel droog of bevatte zeer weinig water en herbergt geen vissoorten. Zwaar beschermde vissoorten worden uitgesloten van het plangebied (waar mogelijk een herstructurering plaatsvindt).

Figuur 5.3. Impressie betrokken watergangen. Met links de ondiepe watergang naast het agrarische perceel.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen

Doordat het plangebied sterk verstoord en voedselrijk is, er geen biotoopspecifieke flora aanwezig is (zoals heide voor het heideblauwtje) en omdat er geen natuurlijke waterlopen met een rijke oevervegetatie (in het geval van de libelsoorten) aanwezig zijn, vormt het plangebied geen geschikt biotoop voor beschermde en biotoop-kritische vlinder- en libelsoorten. Zwaar beschermde vlinder- en libelsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het terreinbezoek en worden gezien het biotoop ook niet verwacht en zijn uitgesloten.

Flora

Het plangebied bevat naast het agrarische perceel met sporadische overige begroeiing, met name struik, ruigte en kruidenvegetatie met verschillende grassoorten en algemene soorten zoals hazelaar, kornoelje, vlier, brandnetel, zuring, distel, berenklaauw, akkerwikke, smalle weegbree en braam. Zie voor een impressie Figuur 5.4.

Rondom de zendmast staat voornamelijk jong boomopslag (onder andere eik), braam, Amerikaanse vogelkers, hazelaar maar ook grote en hoge esdoorns.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen zwaar beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden gezien het voedselrijke, verstoorde en verruigde karakter van het plangebied en de biotoop-specifieke eisen die die planten aan hun standplaats stellen, ook niet verwacht. Bovendien zijn deze ook niet aangetroffen tijdens het terreinbezoek.

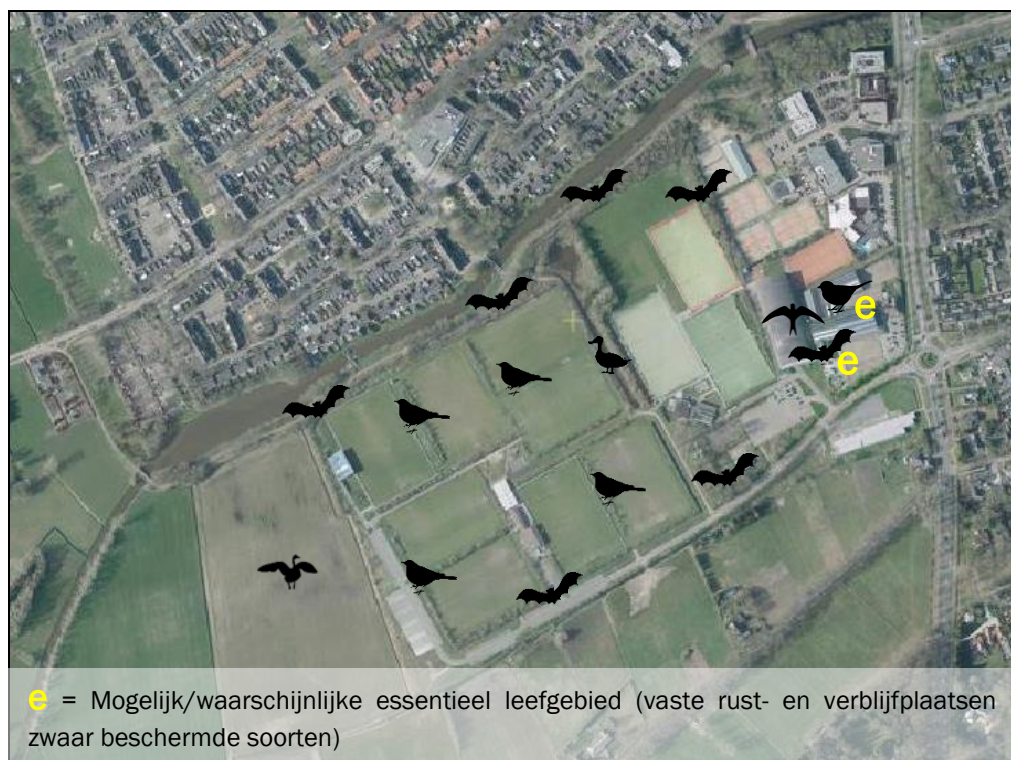
Figuur 5.4. Impressie vegetatie in het plangebied met boven impressie van het akkerperceel en oostelijk gelegen ruigtestrook.

5.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 5.1 mogelijk voor kunnen komen in het plangebied (Figuur 5.5). In hoofdstuk 6 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 5.1: Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten (Tabel 2, 3 en (broed)vogels) in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting	
Algemene broedvogels	Zwaar, tijdens het broedseizoen	Mogelijk aanwezig	Met name in bosschages, struikgewas bomen en mogelijk oeverzone. Ook manege.	
Huismus	Jaarrond beschermd nest	Zeer waarschijnlijk aanwezig	Manege biedt optimaal leefgebied, geschikte broedplaatsen en de soort is hier aange troffen.	
Vleermuizen	Tabel 3, Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten	Mogelijk aanwezig	Mogelijke verblijfplaatsen en terrein is geschikt als foerageergebied	

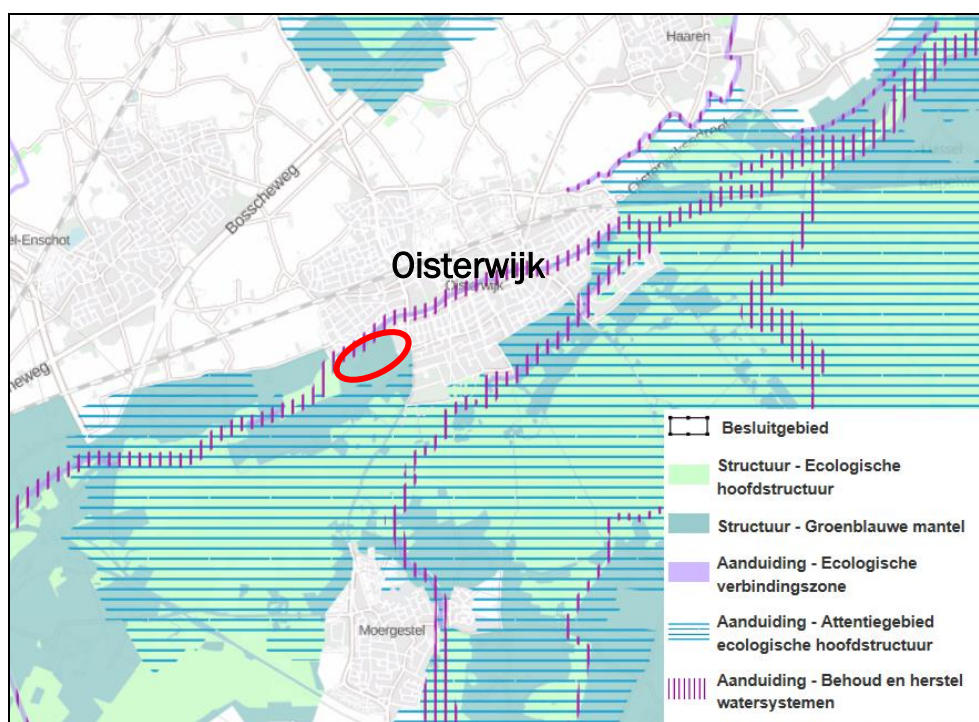

Figuur 5.5. Impressie relevante natuurelementen in het plangebied.

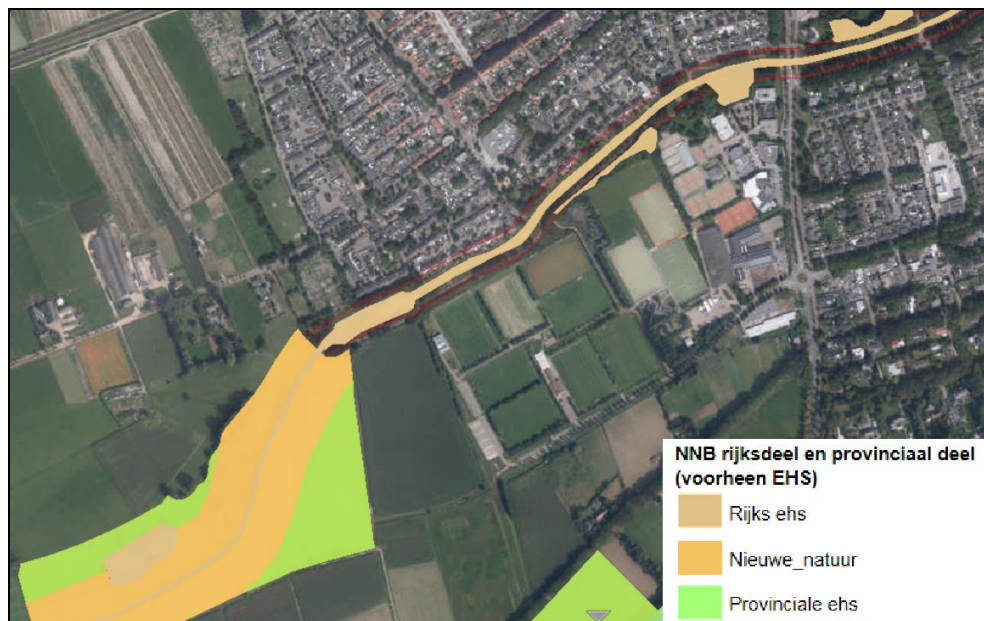
5.3 Beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. De NNN grenst wel direct aan het plangebied (aan de westzijde; zie Figuur 5.6 en 5.7). Dit NNN-gebied is in het Natuurbeheerplan van Noord-Brabant 2016 aangewezen als 'Nieuwe Natuur'. Vooralsnog is niet duidelijk wat het ambitiebeheertype is van dit gebied. Direct ten noorden van het plangebied is de waterloop en de bosstrook ook onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland en is aangewezen als het natuurbetype 'Beek bron' en 'Droog bos met productie'. Hier is ook een Ecologische verbindingszone aanwezig. Het sportpark zelf (exclusief de gebouwen) is aangeduid als Groenblauwe Mantel. Een eventuele invulling in dit gebied (als ontwikkeling behorende bij het sportpark) past bij deze aanwijzing (reeds afgestemd met de Gemeente Oisterwijk en Provincie Noord-Brabant).

Figuur 5.6. Ligging NNN (Ecologische Hoofdstructuur) en Groenblauwe mantel ten opzichte van het plangebied. Provincie Noord-Brabant, 2016.

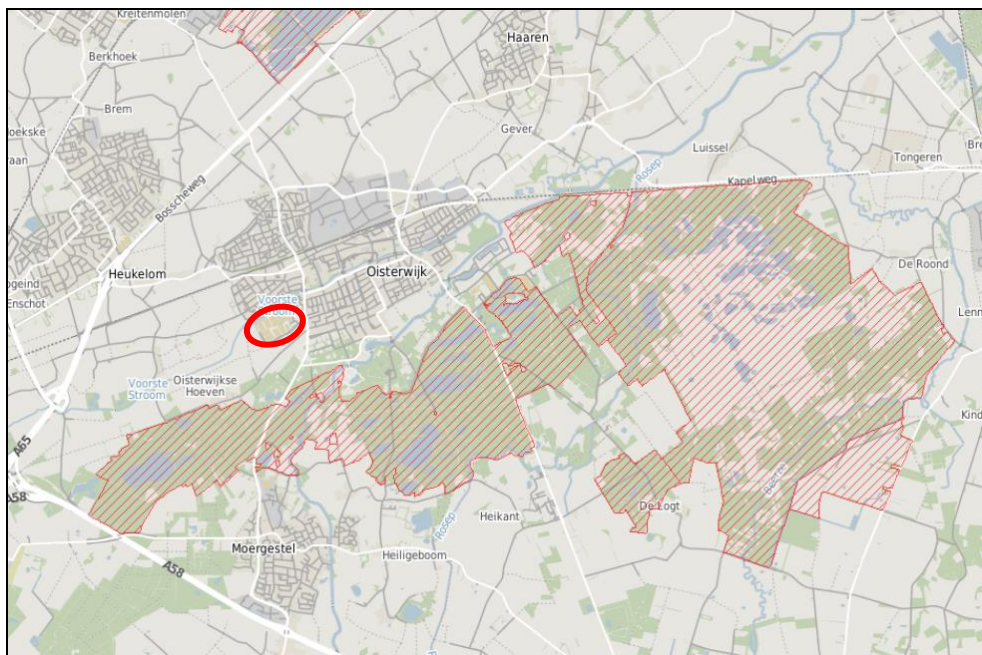

Figuur 5.7. Ligging NNN (Ecologische Hoofdstructuur) ten opzichte van het plangebied. Provincie Noord-Brabant, 2016.

Natura 2000-gebieden.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa 650 meter afstand ten zuiden van het plangebied (zie Figuur 5.8). Dit is het Natura 2000-gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen'.

Kampina en de naastgelegen Oisterwijkse vennen en bossen vormen samen een voorbeeld van het licht glooiende Brabants dekzandlandschap, met U-vormige paraboolduinen, met bossen, vennen, heide en overgangen naar schraalgraslanden in beekdalen (Ministerie van EZ).

Figuur 5.8. Ligging Natura 2000-gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' in de nabijheid van het plangebied (omcirkeld).

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

In paragraaf 6.1 wordt het voornemen getoetst aan de Flora- en faunawet. In paragraaf 6.2 wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Natuurbeschermingswet 1998.

6.1 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

Uit het terreinbezoek is gebleken dat het plangebied enkel een potentieel geschikt biotoop biedt voor algemeen voorkomende broedvogels, huismus en vleermuizen (zie ook Tabel 5.1). Om deze reden is er enkel op deze soortgroepen een potentieel effect aan de orde. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soortgroepen. Aangegeven is waar de effecten voornamelijk plaats kunnen vinden. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van de verschillende scenario's.

6.1.1 Broedvogels

Algemene broedvogels – hele plangebied

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden (aantasting of verandering van de gebouwen) en het verwijderen van vegetatie niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Met name voor de bomen, bosschages, oevervegetatie, hoge en dichte vegetatie (indien deze verdwijnen) geldt dat deze verwijderd dienen te worden buiten het broedseizoen. Daarnaast dient het akkerperceel ongeschikt te zijn voor (weide/akker)broedvogels voordat hier werkzaamheden kunnen plaatsvinden. De manege biedt onder andere voor de boerenwal een geschikte broedplaats. Voor wat betreft de omgang met de manege in relatie tot broedvogels is de werkwijze omtrent de huismus prioritair.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen (i.e. wanneer broedende vogels aanwezig zijn) om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Bij het akkerperceel kan dit het volgende inhouden: het afzetten met linten en/of overige vogelwerende elementen nemen (deze mogen enkel buiten/voorafgaand aan het broedseizoen geplaatst worden zodat aanwezige, broedende vogels niet verstoord worden). Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plange-

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

bied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Huismus - Manege

De huismus is waargenomen in en rondom de manege. De huismus betreft een soort die een vermelding kent op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" 2009 (categorie 1 t/m 4). De soort broedt hier met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid. De aantallen worden geschat op circa vijf paar; dit is echter niet met zekerheid vast te stellen aangezien de optimale periode van het nest-inventariseren voorbij is (dat bleek ook uit het terreinbezoek).

Op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, mag er een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats van de huismus optreden (RVO, 2014). Een mogelijk scenario's voorziet wijzigingen aan de manege waardoor de verblijfplaatsen van de huismus aangetast, verstoord en vernietigd worden. Dergelijke effecten betreffen een overtreding van de Flora- en faunawet. Om te voorkomen dat verbodsartikelen overtreden worden, moeten soortspecifieke maatregelen uitgevoerd worden (zoals het mitigeren van verblijfplaatsen door het aanbieden van alternatieve nestplaatsen). Door deze soortspecifieke maatregelen worden de meeste overtredingen op de verbodsbepalingen voorkomen. Enkel zal sprake zijn van een tijdelijke verstoring aangezien de soort gedwongen wordt om de huidige verblijfplaats in de manege te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Onder bepaalde voorwaarden kan voor een dergelijke overtreding een ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag.

Wat op het moment nog niet volledig inzichtelijk is, is om hoeveel verblijfplaatsen het gaat. Dergelijke gegevens zijn relevant voor het aanbieden van passende en voldoende mitigerende maatregelen. Ook kan een goede onderbouwing van het aantal, een vereiste zijn voor het aanvragen van een ontheffing bij het bevoegd gezag (RVO). Indien de planning het toelaat wordt het onderstaande gehanteerd.

Om bovenstaande reden dient – indien duidelijk is dat aanpassingen aan de manege plaatsvinden die mogelijke effecten hebben op de verblijfplaatsen – het aantal verblijfplaatsen van de soort nader onderzocht te worden (periode: 1 april – 15 mei). Tevens dient bij aantasting van de verblijfplaatsen een ontheffing aangevraagd te worden en soortspecifieke maatregelen uitgevoerd te worden.

6.1.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten (inclusief hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en foerageergebieden) zijn beschermd onder de Flora- en faunawet en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Een aantasting, verwijdering of wezenlijke versto-

ring van een dergelijke element (met essentiële functie) of het individu is een overtreding van de verbodsbepalingen gesteld in de Flora- en faunawet.

In het plangebied zijn gebouwen aanwezig die elementen bevatten die mogelijk kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn en indien het betreffende gebouw gesloopt (verplaatst of aangepast) wordt, is dit (zonder aanvullende maatregelen) in overtreding met de Flora- en faunawet. Een dergelijke aantasting, verstoring of vernietiging is in strijd met de Flora- en faunawet. Om te kunnen bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden worden door de voorgenomen ontwikkeling, is nader onderzoek naar het gebruik en de functie van de bebouwing (en vegetatie als foerageergebied) voor vleermuizen in het plangebied noodzakelijk. Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een het plangebied meerdere malen verspreid over het seizoen te bezoeken voor het vleermuisonderzoek. Dit onderzoek, conform het meest recente vleermuisprotocol (2013), is inmiddels gelijktijdig met voorliggende Quickscan opgestart. De focus van dit nader onderzoek ligt met name op de oostzijde van het plangebied, met onder andere de sporthal, het WSD terrein en de groenelementen daaromheen en nabij de grote waterpartij in het noorden van het terrein.

De resultaten van het eerste bezoek zijn in voorliggende Quickscan reeds beschreven. De resultaten van het volledige onderzoek worden na afloop van het actieve seizoen van de vleermuizen (rond oktober) in een apart document gerapporteerd.

Indien het plangebied een relevant onderdeel uitmaakt (in de vorm van verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied) van het leefgebied van vleermuizen dienen vervolgstappen ondernomen te worden (het nemen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing). De noodzaak en omvang hiervan wordt pas duidelijk nadat het volledige nader onderzoek is afgerond.

6.2 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er wordt vanuit gegaan dat bij de eventuele realisatie van het noordelijke kunstgrasveld voor de hockey en bij aanleg van de scoutingplaats, geen bomen worden verwijderd of aangetast.

Er bevindt zich geen NNN binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. In de omgeving van het plangebied liggen wel NNN-gebieden. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de nabijheid van de verschillende scenario's kunnen grotendeels worden uitgesloten. Indien het park tevens wordt afgesloten met hekwerk zullen de omliggende terreinen ook niet betreden worden. Mogelijk ontstaat er als gevolg van de ontwikkeling geluid- en of lichtuitstraling. Met name **lichtuitstraling** kan een aandachtspunt zijn voor het meest westelijke terrein (nu akker perceel) waar voetbalvelden (of een gebouw) op geprojecteerd worden. Vrijwel direct grenzend aan dit akkerperceel ligt een open NNN-

gebied. Indien bij de voetbalvelden gekozen wordt voor hoge en felle lichtmasten, kan ook het NNN-gebied te maken krijgen met een toename aan licht. Er is immers geen sprake van een afschermende werking door bomen of een bosschage. Een dergelijke lichttoename kan mogelijk tot verstoring leiden op de hier aanwezige veelal nachtactieve fauna. Welke de doelsoorten zijn in vooralsnog niet te bepalen doordat het gebied geen specifiek natuurbeheertype toegewezen heeft gekregen. Een toename aan licht kan plaatsvinden wanneer de daglichturen per dag korter worden en de lampen eerder aan moeten (voorjaar/najaar). Indien een hoge toename aan lichtuitstraling plaatsvindt, verstoort dit mogelijk 'donkerte' als wezenlijke kwaliteit van het NNN ter plaatse.

Bij het herinrichten van het terrein kan bewust gekozen worden om niet in de directe nabijheid van het NNN een sportveld of gebouw te projecteren en/of door hoge lichtmasten te vermijden. Zo worden de effecten en eventuele uitstralingen uitgesloten. Wordt hier toch voor gekozen dan dienen bij voorkeur korte lichtmasten gekozen te worden die richting de velden schijnen. Daarnaast wordt ook geadviseerd om een afsluiting te creëren tussen het sportpark en daarbuiten, zodat in ieder geval het NNN-gebied niet vanuit het sportpark bereikt kan worden.

Groenblauwe mantel

Het plangebied (mogelijke realisatie sportvelden/zwembad/sporthal) ligt in de groenblauwe mantel van Noord-Brabant. Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken. De voornemens in het bestemmingsplan passen bij het gebied met aanwijzing als sportpark en belemmerd de Groenblauwe mantel niet. Door het sparen van het bos/natuurelementen wordt hier eveneens rekening mee gehouden. Een plan voor de landschappelijk inpassing/kwaliteitsverbetering, zal nog afgestemd moeten worden met de Gemeente Oisterwijk en Provincie Noord-Brabant.

6.2.2 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op circa 650 meter afstand een Natura 2000-gebied ligt. Gezien de afstand in relatie tot de ontwikkeling zijn de meeste storingsfactoren die optreden bij de aanleg en het in gebruik nemen het sportpark niet relevant door de beperkte invloedssfeer van deze storingsfactoren (zoals ruimtebeslag, versnippering, geluidsverstoring, trillingen en optische verstoring). De storingsfactor verzuring en vermisting vanuit de lucht (stikstofdepositie) heeft echter wel een grote invloedssfeer. Deze storingsfactor komt onder andere vrij door de toenemende verkeersstromen en de (bron)emissie vanuit de nieuwe gebouwen. Als gevolg kan stikstofdepositie negatieve effecten hebben op het Natura 2000-gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen'.

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in de realisatie van een nieuw sportpark inclusief nieuwe parkeergelegenheid. De voorgenomen ontwikkeling heeft een verkeersaantrekkende werking. De ontwikkeling kan daarmee, onder andere door de verkeersaantrekkende werking, bijdragen aan de stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitat-typen. Significante negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositie kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Op 1 juli 2015 is de Natuurbeschermingswet 1998 gewijzigd in verband met de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Het bijbehorende programma “programma aanpak stikstof” is tevens in werking getreden, waardoor de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het aspect stikstof is vereenvoudigd.

In het kader van de PAS kunnen projecten, na het uitvoeren van een berekening met de AERIUS Calculator, aanspraak maken op zogenaamde ontwikkelingsruimte. Door voor een project aanspraak te maken op de ontwikkelingsruimte kan derhalve uitgesloten worden dat het project leidt tot de aantasting van de natuurlijke kenmerken van enig Natura 2000-gebied en betreffende de instandhoudingsdoelen in gevaar komen. Plannen kunnen echter geen aanspraak maken op ontwikkelingsruimte.

Significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositie kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Aanbevolen wordt om de bijdrage aan de stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitattypen in de maximale situatie die het plan mogelijk maakt door te rekenen met AERIUS Calculator. Op basis van de uitkomst van de berekening kunnen mogelijk effecten alsnog worden uitgesloten. Indien blijkt dat het plan tot een bijdrage leidt in de stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitattypen dan kunnen vervolgstappen bepaald worden.

7 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies van de Quickscan flora en fauna gepresenteerd. De conclusies zijn opgedeeld in soortenbescherming (7.1) en gebiedsbescherming (7.2).

7.1 Conclusies soortenbescherming

7.1.1 Aanwezigheid beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied worden zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) verwacht die de voorgenomen realisatie van het voornemen bij bepaalde scenario's kunnen beïnvloeden. Het betreft het voorkomen van mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaar beschermde **vleermuizen** in delen van het plangebied en het aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aanwezig zijn van nestplaatsen van de **huismus** in de manege. Zie paragraaf 6.1 en Tabel 7.1. voor de vervolgstappen.

Ook dient bij het aantasten van groenelementen en mogelijk de gebouwen rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende broedvogels. Bij uitvoering geldt het onderstaande.

Broedvogels

Één van de volgende maatregelen dient genomen te worden ten behoeve van de algemene broedvogels²:

1. De vegetatie/gebouwen met nesten worden buiten het broedseizoen verwijderd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels door het verwijderen van de vegetatie.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecoloog gecontroleerd op actuele broedgevallen (de kans hierop is gezien het biotoop groot); bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld of aangepast totdat de vogels zijn uitgevlogen.

Overzicht

In Tabel 7.1 worden de soorten weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn en/of worden verwacht en zijn de resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet weergegeven.

² Let op: maatregelen voor vleermuizen en huismus zijn prioritair. Zo gelden mogelijk voor de bomen en gebouwen specifieke maatregelen. Indien vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten zijn of indien deze aanwezig zijn, alsook huismusnesten, en/of hiervoor afdoende maatregelen getroffen zijn, kan begonnen worden met het ongeschikt maken of verwijderen van het terrein/de bomen/de gebouwen.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / op- merkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	In gebruik zijnde nesten niet verstoren of aantasten
Huismus	Mogelijk	Ja april - mei	Mogelijk	Indien aanpassingen aan de manege plaatsvinden. Aantallen vaststellen.
Vleermuizen	Mogelijk	Ja*	Mogelijk	Bomen en gebouwen moge- lijk geschikt als foerageer- gebied en verblijfplaats

* Reeds in juni 2016 in gang gezet.

7.2 Conclusies beschermde natuurgebieden

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Er komt wel NNN voor in de directe omgeving van het plangebied. Met name lichtuitstraling kan een aandachtspunt zijn voor het meest westelijke terrein (nu akker perceel) waar voetbalvelden en mogelijk een gebouw op geprojecteerd worden. Indien een hoge toename aan lichtuitstraling plaatsvindt, verstoort dit mogelijk 'donkerte' als wezenlijke kwaliteit van het NNN ter plaatse. Daarom kan gezien de verschillende scenario's bij het herinrichten van het terrein bewust gekozen worden om niet in de directe nabijheid van het NNN een sportveld of gebouw te projecteren of door hoge lichtmasten te vermijden. Zo worden de effecten en eventuele uitstralingen uitgesloten. Daarbij wordt tevens geadviseerd om bij ontwikkelingen direct nabij NNN-gebied een afsluiting te creëren zodat het NNN-gebied niet vanuit het sportpark bereikt kan worden.

Er is een natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de directe omgeving van het plangebied aanwezig (circa 650 meter). Mogelijk leidt de voorgenomen ontwikkeling, middels stikstofdepositie, tot negatieve effecten op dit gebied. In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof dient de bijdrage van de voorgenomen ontwikkeling aan de stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitattypen te worden berekend met het rekenprogramma AERIUS Calculator. Op basis van de uitkomst kunnen vervolgstappen worden bepaald.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming* (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- Rijksdienst van Ondernemend Nederland (RVO), 2014. Soortenstandaard Huismus *passer domesticus*
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl
- www.RVO.nl

Bijlage I Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.rvo.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing Tabel 2 en 3 - soorten

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht. Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten, zie onderstaande tabel), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Soort	Categorie	Toelichting
Steenuil	1	Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Gierzwaluw, Roek	2	Nesten van koloniebroeders
Grote gele kwikstaart, Huismus, Oehoe, Ooievaar, Kerkuil, Slechtvalk	3	De fysieke voorwaarden voor de vaste nestplaats zijn afhankelijk van bebouwing, vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk; Buizerd; Havik, Ransuil, Sperwer, Wespendif en Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit in hetzelfde nest broeden en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijksema van het ministerie van EZ.

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen. Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

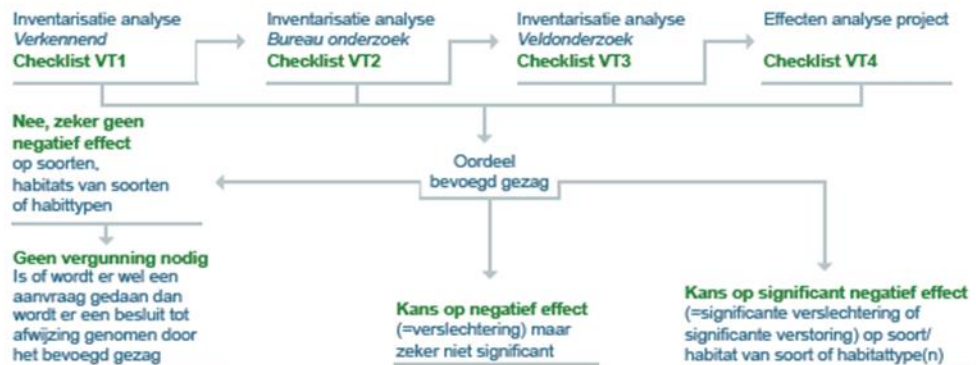
Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

